

Клименко А.В.

УРБАНОФЛОРА ТРАВ'ЯНИСТИХ РОСЛИН В ЗОНІ ВПЛИВУ ТРАНСПОРТУ В ЛІВОБЕРЕЖНИХ РАЙОНАХ КИЄВА

Проведено моніторинг стану та складу угруповань трав'янистої рослинності навколо транспортних систем на території лівобережних районів столиці. На основі моніторингу складено асортимент існуючих угруповань трав'янистих рослин, що ростуть біля транспортних систем (відкритої лінії метро, автозаправок, транспортних розв'язок, вулиць та магістралей). Було відмічено, що на обстежених територіях спостерігається деградація трав'яного покриву, зменшення автохтонної рослинності, збільшення адвентивних видів рослин, зменшення біорізноманіття трав'яного покриву. Стан і функціональність трав'яного покриву впливають на стійкість екосистеми міста та на комфортність міського середовища. Одним з перспективних шляхів підвищення стійкості міської екосистеми є збільшення біорізноманіття рослин, яке є критерієм та ознакою стійкої екосистеми.

Ключові слова: урболандшафт, трав'яний покрив, транспортні системи.

Постановка проблеми та аналіз попередніх досліджень і публікацій. В п'ятирічній темі відділу ландшафтного будівництва Національного ботанічного саду (НБС) імені М.М.Гришка НАН України за 2022-2026 рр. є розділ з моніторингових досліджень стану та складу рослинності біля транспортних систем великого міста, що пов'язано з сучасними кліматичними та екологічними змінами в урбосередовищі. Кліматичні зміни вплинули на збільшення річних температурних показників, тривалість посухи влітку та зменшення вологості ґрунту і повітря. Екологічні зміни пов'язані зі збільшенням загальної площі дорожнього полотна та кількості транспорту в місті, зі збільшенням кількості шкідливих викидів та погіршенням якості повітря. Всі ці екологічні зміни та збільшення антропогенного навантаження згубно впливають на зелені насадження в місті, особливо навколо транспортних систем. Тематика створення та догляду за міськими зеленими насадженнями широко висвітлюється в наукових та науково-практичних публікаціях з озеленення 50-90-их років 20-го століття, де важливе місце відводиться створенню газонів та догляду за ними на вулицях міста. [3] Результати досліджень стану та складу рослинності навколо транспортних систем великого міста останніх років знову викликають інтерес у зв'язку зі зміною температурних показників та погіршенням екології.

© Клименко А.В.¹ ✉, 2025.

¹ Національний ботанічний сад ім. М.М.Гришка НАН України, klimat13@gmail.com

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
Article Info: Received: April 8, 2025;
Final revision: April 16, 2025; Accepted: April 29, 2025.

Метою статті є висвітлення нових фактів в дослідженні стану та складу трав'яного покриву навколо транспортних систем у великому місті на прикладі Києва. Завданням наших досліджень є підготовка відомостей про стан та склад рослинних угруповань на досліджених ділянках лівого берега Києва, складання списків та еколого-біологічних характеристик трав'янистих рослин, що ростуть вздовж транспортних систем. Проведення аналізу впливу різних факторів навколишнього середовища на стан та склад ґрунтового покриву територій навколо транспортних систем Києва.

Матеріали та методи. Об'єктами досліджень є угруповання трав'янистих рослин, що зростають навколо транспортних систем (відкритої лінії метро, автозаправок, транспортних розв'язок, вулиць та магістралей) лівого берега Києва. Моніторингові обстеження складу та стану трав'яного покриву навколо транспортних систем були проведені маршрутним методом на пробних площах з урахуванням зміни рослинних угруповань.

Викладання основного матеріалу. Моніторингові дослідження трав'янистих рослин, що ростуть вздовж транспортних систем, вказують на нестійкість рослинних угруповань в лівобережних районах міста, де переважають бідні на поживні речовини піщані та супіщані ґрунти, є мікрорайони на намівних пісках. Бідні ґрунти та відсутність достатньої кількості опадів та поливу влітку важко позначаються на розвитку та відновлюванні рослин, вони перестають бути системами, що саморегулюються. На обстежених територіях спостерігаються швидкі темпи деградації трав'яного покриву, що веде до зміни його видового складу, до збільшення кількості адвентивних видів, особливо інвазійної складової і, як наслідок, зниження декоративності та стійкості покриву. Серед адвентивної фракції в лівобережних районах Києва виявлено 12 трав'янистих видів з інвазійними властивостями, з них однорічники складають 9 видів, багаторічники – 3 види. Всі виявлені інвазійні види рослин широко поширені в місті на лівому його березі. З однорічників – це щирія загнута (*Amaranthus retroflexus* L.), амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia* L.), злинка однорічна (*Erigeron annuus* (L.) Desf.), галінсога дрібноквітова (*Galinsoga parviflora* Cav.), віслюг звичайний (*Avena fatua* L.), портулак дикий городній (*Portulaca oleracea* L.), ехіноцїстїс шипуватий (їжакоплідник виткий) (*Echinocystis lobata* (Michx.) Torr. et Gray), злинка канадська (*Conyza canadensis* (L.) Cronquist), що іноді має іншу назву (*Erigeron canadensis* L.), пенхрус довгоголовий (*Cenchrus longispinus* (Hack.) Fernald). Багаторічні інвазійні види – це пирій повзучий (*Elytrigia repens* (L.) Nevski), березка польова (*Convolvulus arvensis* L.), чорнощир звичайний (*Cyclachaena xanthiifolia* (Nutt.) Fresen.).

Декілька років тому вздовж транспортних розв'язок (біля метро «Чернігівська»), біля зупинок на проспекті Соборності, вздовж декількох вулиць

та магістралей (вул. Андрія Малишка, вул. Миропільська, вул. Анатолія Солов'яненка, Броварське шосе, вул. Микільсько-Слобідська) з'явилися нові для Києва низькорослі теплолюбні види рослин: свинорій пальчастий (*Cynodon dactylon* (L.) Pers.), рокет-салат городній (рукола) (*Eruca vesicaria* (L.) Cav.) та рослини з колючими плодами: якріці сланкі (колючі) (*Tribulus terrestris* L.), курай чіплянковий (солянка) (*Salsola tragus* L.). Але кількість їх поки ще мала.

З аборигенних бур'янів, які утворюють стійкі популяції вздовж транспортних шляхів, зустрічаються як однолітні, так і багаторічні трав'янисті рослини: грицики звичайні (*Capsella bursa-pastoris* (L.) Medis.), лобода біла (*Chenopodium album* L.), полин звичайний (*Artemisia vulgaris* L.), рожевий осот польовий (*Cirsium arvense* (L.) Scop.), кульбаба лікарська (*Taraxacum officinale* F.H.Wigg.), щавель кінський (*Rumex confertus* Willd.), жовтий осот польовий (*Sonchus arvensis* L.), кропива дводомна (*Urtica dioica* L.), глуха кропива стеблообгортна (*Lamium amplexicaule* L.). Деякі з цих рослин є космополітами. Лобода біла, кульбаба лікарська та грицики звичайні дають кілька поколінь за вегетаційний період та займають значні площі в місті.

Останнім часом кількість аборигенних та адвентивних бур'янів зросла та витіснила злакові та декоративні трави. В фітоценозах закріплюються бур'яни, які не бояться спеки та посухи, спроможні виділяти в ґрунти навколо себе шкідливі речовини, які допомагають витіснити конкурентів. Швидкий розвиток бур'янів припадає на спекотні літні місяці, коли іншим травам не вистачає вологи. За короткий термін вони розвиваються і наросшують велику біомасу, дають багато насіння та розповсюджуються вітром, птахами, тваринами, транспортом на значні відстані, далеко від початкового місця їх знаходження. Великі бур'яни (полін звичайний, жовтий осот польовий, лобода біла, щавель кінський, щиріця загнута, злинка канадська) мають висоту 1,0-1,5 м, пригнічують ріст низьких рослин та перетворюють міські екосистеми в смітники. Їх треба вчасно скошувати та утилізувати до утворення насіння.

Широко розповсюдилися містом та на територіях впливу транспорту: тонконогі бульбистий та ячмінні мишачий. Останнім часом вони замінили дорогі в ціні газонні суміші (з райграсів, тонконогів, мітлиць та костриць) – стали виконувати роль безплатних газонів, так як дають багато насіння та добре відновлюються без додаткових витрат навесні, коли в ґрунтах багато вологи. Ці рослини зупиняють розвиток бур'янів в першу половину літа. Але їх вегетаційний період короткий і закінчується з початком спеки, тому місця, які вони займали, треба закрити іншими травами раніше, ніж їх займуть посухостійкі бур'яни. Приклади застосування різних травосумішей можна побачити в багатьох виданнях 50-90-их років 20-го століття [3]. Зараз красиві та щільні газони потребують багато вологи та догляду, тому їх можна побачити рідко в

основному на приватних територіях та деінде в місті, де цим займаються професіонали. Але вздовж транспортних шляхів газони сіють дуже рідко. Тому в трав'яному покриві біля транспортних систем повинні переважати стійкі невисокі декоративні рослини, що добре поєднуються з дикими злаковими травами та разом можуть створити яскраві зелені смуги та галявини. Важливо правильно підібрати асортимент рослин, які можуть рости на таких територіях без поливу. Це можуть бути багаторічні посухостійкі злакові та бобові трави, сукуленти, квітучі рослини з родини айстрових: айстри, волошки, деревії, ромашки, роман римський, козелець, скереда, цмин, цикорій, полині (низькі види); з родини жимолостевих: коростяна (скабіюза), короставник (кнаутія); з родини подорожникових: вероніки, льоннок, подорожники; з родини гвоздикових: роговик, гвоздика, лициця (гіпсофіла), мінуарція та інші. Для більш вологих місць підходять мильнянка, зірочки, смілка (віскарія). Дані наших досліджень занесені до таблиці (див. табл. 1).

Таблиця 1

Еколого-біологічні характеристики трав'янистих рослин, що виявлені в травостой біля транспортних систем на лівому березі Кисва (за винятком бур'янів)

НАЗВА ВИДУ РОСЛИНИ [1,4]	Висота, діаметр (см)	Відношення до екологічних факторів [2]					
		до світла	до вологи	до родючості ґрунту			
		світлолюбні напівтіньовитривалі	тіньовитривалі	гігофіти	мезофіти	ксерофіти	кальцефіли псаммофіти мезофіти мезотрофи оліготрофи
Анхуза (воловик) лікарська (<i>Anchusa officinalis</i> L.) **	45	+	+		+	+	+
Астрагал солодколистний (<i>Astragalus glycyphyllos</i> L.) 24	50	+			+		+
Вероніка дібровна (<i>Veronica chamaedrys</i> L.) 24	25		+		+		+
Вероніка колосиста (<i>Veronica spicata</i> L.) 24	40	+			+		+
Вероніка лікарська (<i>Veronica officinalis</i> L.) 24	25	+	+		+		+
Вика мишачий горішок (<i>Vicia cracca</i> L.) 24	50	+	+		+		+
Волошка лучна (<i>Centaurea jacea</i> L.) 24	35	+	+		+		+
В'язіль барвистий (<i>Coronilla varia</i> L.) 24	50	+	+		+		+
Гвоздики крапчасті (<i>Dianthus deltoids</i> L.) 24	40	+			+	+	+
Гикавка сіра (<i>Berteroa incana</i> (L.) DC) **	40	+			+	+	+
Горлянка женецьська (<i>Ajuga genevensis</i> L.) 24	30	+	+		+		+
Горлянка повзуча (<i>Ajuga reptans</i> L.) 24	25	+	+		+		+
Грабельки звичайні (<i>Erodium cicutarium</i> (L.) L'Hér) ○	20	+			+		+
Деревій звичайний (<i>Achillea millefolium</i> L.) 24	40	+	+		+	+	+
Енотера дворічна (<i>Onagra biennis</i> Scop.) **	60	+	+		+	+	+
Звіробій звичайний (<i>Hypericum perforatum</i> L.) 24	35	+			+		+
Квасениця пряма (<i>Oxalis stricta</i> L.) **	15	+	+		+		+

Келерія сиза (книпець) (<i>Koeleria glauca</i> (Spreng.) DC) 24	30	+	+		+		+	+	
Китник (лисохвіст лучний) (<i>Alopecurus pratensis</i> L.) 24	80	+			+		+	+	
Козельці лучні (<i>Tragopogon pratensis</i> L.) **	60	+			+			+	
Конюшина біла (повзуча) (<i>Trifolium repens</i> L.) 24	20	+	+		+			+	
Конюшина лугова (червона) (<i>Trifolium pratense</i> L.) 24	35	+	+		+	+		+	+
Конюшина польова (<i>Trifolium arvense</i> L.) 24	15	+				+	+		+
Королиця звичайна (<i>Leucanthemum vulgare</i> Lam.) 24	30	+			+				+
Коростянка блискуча (<i>Scabiosa lucida</i> Vill.) 24	40	+			+	+			+
Коростянка блідо-жовта (<i>Scabiosa ochroleuca</i> L.) 24	40	+			+	+			+
Костриця валіська (<i>Festuca valesiaca</i> Schleich ex Gaudin) 24	40	+	+		+	+	+	+	+
Костриця овеча (<i>Festuca ovina</i> L.) 24	30	+				+	+	+	+
Костриця червона (<i>Festuca rubra</i> L.) 24	40	+	+		+			+	
Люцерна жовта (<i>Medicago falcata</i> L.) 24	30	+	+		+	+		+	
Люцерна посівна (синя) (<i>Medicago sativa</i> L.) 24	60	+	+		+			+	
Льоник звичайний (<i>Linaria vulgaris</i> Mill.) 24	30	+			+	+		+	
Люпин багатолістий (<i>Lupinus polyphyllus</i> Lindl) 24	50	+			+				+
Лядвенець рогатий (<i>Lotus corniculatus</i> L.) 24	25	+	+		+		+	+	+
Миколайчики плоскі (<i>Eryngium planum</i> L.) 24	50	+				+		+	+
Мильнянка лікарська (<i>Saponaria officinalis</i> L.) 24	60	+	+		+	+	+	+	+
Молочай прутяний (<i>Euphorbia virgata</i> Walld. Et Kit.) 24	50	+	+		+	+	+	+	+
Морква дика, звичайна (<i>Daucus carota</i> L.) **	40	+			+	+			+
Пахуча трава звичайна (<i>Anthoxanthum odoratum</i> L.) 24	50	+	+		+				+
Перстач сріблястий (<i>Potentilla argentea</i> L.) 24	20	+	+		+	+	+		+
Пижмо звичайне (<i>Tanacetum vulgare</i> L.) 24	60	+	+	+	+	+			+
Підмаренник білий (<i>Galium album</i> Mill.) 24	50	+	+		+	+			+
Підмаренник справжній (жовтий) (<i>Galium verum</i> L.) 24	50	+	+		+		+		+
Подорожник великий (<i>Plantago major</i> L.) 24	25	+	+	+	+				+
Подорожник ланцетний (<i>Plantago lanceolata</i> L.) 24	35	+	+		+			+	+
Полин австрійський (<i>Artemisia austriaca</i> Jacq.) 24	35	+				+			+
Приворотень звичайний (<i>Alchemilla vulgaris</i> L.) 24	20	+	+		+				+
Розхідник звичайний (<i>Glechoma hederacea</i> L.) 24	15	+	+	+	+	+			+
Роман фарбувальний (<i>Cota tinctoria</i> (L.) J.Gay.) 24	40	+			+	+	+		+
Ромашка пахуча (<i>Matricaria discoidea</i> DC) ☉	15	+	+		+				+
Свербіжниця польова (<i>Knautia arvensis</i> (L.) Coult.) 24	40	+			+				+
Седум (очиток) їдкий (<i>Sedum acre</i> L.) 24	10	+				+	+	+	+
Синяк звичайний (<i>Echium vulgare</i> L.) **	40	+			+	+	+		+
Скереда покривельна (<i>Crepis tectorum</i> L.) ☉	35	+			+	+	+	+	+
Смілька звичайна (<i>Silene vulgaris</i> (Moench) Garcke) 24	40	+	+		+	+			+
Спориш звичайний (<i>Polygonum aviculare</i> L.) ☉	20	+	+			+	+	+	+
Стокротки багаторічні (<i>Bellis perennis</i> L.) **; 24	20	+			+				+
Тонконіг бульбастий (<i>Poa bulbosa</i> L.) 24	30	+			+	+	+	+	+
Тонконіг лучний (<i>Poa pratensis</i> L.) 24	40	+	+		+			+	+
Цикорій дикий (<i>Cichorium intybus</i> L.) 24	70	+	+		+		+		+
Щавель пірамідальний (<i>Rumex thyrsiflorus</i> Fingerh.) 24	50	+			+				+
Шавлія лучна (<i>Salvia pratensis</i> L.) 24	50	+			+		+		+

Серед трав'янистого покриву в місті зустрічаються як шкідливі, небезпечні, так і корисні дикорослі рослини, які затримують пил та очищують повітря від шкідливих домішок, вбираючи в себе їх дрібні частинки, які містять велику

кількість шкідливих речовин. Очищаючи брудне повітря, рослини затримують потрапляння токсинів в організм людини: в легені та кровотік. Тому важлива щільність та різноманіття рослинного покриття.

Серед корисних рослин в таблиці присутні: медоносні, які складають 61%, лікарські – 12% та декоративні – 27 %. Однак більшість рослин виконують кілька задач водночас. Останнім часом зменшується кількість корисних комах-запилювачів, важливу роль для їх збереження виконує збільшення в місті кількості медоносних рослин. Деякі з рослин ліпше ростуть серед диких злаків та інших рослин в суміші: скереда покривельна, козельці лучні, грабельки звичайні, щавель пірамідальний, свербіжниця (кнауція) польова, коростянки блідо-жовта (скабіоза) та блискуча, конюшина польова, гвоздики крапчасті, вика мишачий горішок, морква звичайна, пижмо звичайне. Деякі з рослин створюють невеликі угруповання у вигляді кольорових плям – це синяк звичайний, смілька звичайна, різні види очитків, роман фарбувальний, перстач сріблястий, підмаренники білий та справжній (жовтий), волошка лучна, люпин багатолістий, льоник звичайний, анхуза лікарська, шавлія лучна, люцерни жовта та посівна (синя), молочай прутяний, королиця звичайна, горлянки повзуча та женецьська, полин австрійський, деревій звичайний, миколайчики плоскі, цикорій дикий, спориш звичайний, гикавка сіра.

Біля автозаправок нами виявлено дикорослі декоративні трави, які ростуть без поливу, вони посухостійкі та зберігають зелену масу в час тривалої посухи. Вони мають довгі або широко розгалужені корені та кореневища, що характерно для люцерни синьої, люцерни жовтої, перстачу сріблястого, цикорію дикого, молочаю прутяного, в'язелю барвистого, очитків, синяку звичайного, анхузи лікарської, астрагалу солодколистого, гикавки сірої, деревію звичайного, споришу звичайного, моркви дикої, енотери дворічної, групи з яких виглядають на газонах не гірше рослин культивованої флори.

На територіях зелених смуг між Броварським шосе та відкритою лінією метро «Дарниця» – «Лісова» було виявлено популяції лучних рослин, деякі з яких тепер рідко зустрічаються на території Києва. В напівтінні дерев з ажурною кроною ростуть: вероніка дібровна, келерія сиза, китник (лисохвіст лучний), костриці червона, овеча та валіська (типчак), пахуча трава звичайна (запашний колосок), приворотень звичайний, вика мишачий горошок, гвоздика крапчаста, горлянки женецьська та повзуча, перстач сріблястий, королиця звичайна.

На галявинах і невеликих схилах між транспортними системами, що примикають до Броварського шосе та до лінії метро ближче до станції «Лісова» ростуть більш характерні для околиць міста трав'янисті рослини: астрагал солодколистий, жовтець багатоквітковий, конюшини біла та лугова, ромашка пахуча, седум (очиток) їдкий, просянка розлога, тонконіг лучний, щавель

кислий, анхуза (воловик) лікарська, грабельки звичайні, деревій звичайний, смілка звичайна (хлопавка), синяк звичайний, пижмо звичайне, підмаренники білий та справжній (жовтий), полин австрійський, конюшина польова (котячі лапки), люцерни жовта та посівна, льоник звичайний, щавель пірамідальний, козлобородник луговий (козельці лучні). На більш родючих та вологих ґрунтах ростуть більш вологолюбні: лядвенець рогатий, звіробій звичайний, мильнянка лікарська, подорожники великий та ланцетний, чина лучна, розхідник звичайний, смілка звичайна, келерія сиза, конюшини лугова та повзуча.

Асортимент рослин збільшується в місцях, де автошляхи проходять біля лісосмуг та лісопарків (вулиці в бік Троєщини), основою яких є сосна звичайна. Вздовж тротуару перед лісосмугою ростуть: енотера дворічна, волошка лучна, гвоздики крапчасті, костриця валіська, костриця овеча, конюшина лугова, молочаї прутяний, підмаренник справжній, щавель пірамідальний. На лінії трамваю, що прямує на Троєщину, між шпал на щербі квітнуть популяції очитку їдкою, перстачу сріблястого, портулаку дикого городнього.

За останні роки зі збільшенням температурних показників в Києві перестали підмерзати і поширюються очитки білі. Вони займають схили вздовж шосе та магістралей, що добре прогріваються сонцем, та місця біля нижніх частин опор дорожніх мостів, куди насіння рослин потрапляє з клумб, що квітнуть на територіях транспортних розв'язок між Броварським шосе та відкритою лінією метро (між станціями «Лісова» та «Дарниця»).

В широких зелених розділових смугах руху автотранспорту та в межах транспортних розв'язок доцільно частіше використовувати композиції з цікавих трав'янистих рослин в поєднанні з камінням, чагарниками, малими формами. Композиції ліпше розмішувати в місцях, що добре проглядаються з мостів та з вікон транспорту. Прикладом слугують композиції вздовж Броварського шосе.

Висновки: 1). Проведені моніторингові натурні обстеження ґрунтового покриву вздовж транспортних систем, складено список трав'янистих рослин, що утворюють популяції, з поділом їх на багаторічні, дворічні та однорічні. Більшість з них є багаторічниками (80%). 2). Дослідження показали, що на обстежених територіях зустрічаються як аборигенні, так і адвентивні популяції рослин, які з різною частотою зустрічаються біля транспортних систем, що напряму залежить від родючості та вологості ґрунту, інсоляції, антропогенного впливу, росту шкідливих викидів, професійного догляду за рослинами. 3). Виявлено, що рослини страждають більше від антропогенного впливу, ніж від посухи, коли ґрунти під рослинами витоптуються до стану асфальту і рослини навіть після тривалих дощів не можуть відновитися та гинуть. 4). Моніторинг складу та стану рослин вказав на швидке розповсюдження містом адвентивних

видів з інвазійними властивостями, які найбільш стійкі до посухи та антропогенного навантаження, що важливо для аналізу подальшого впливу цих видів рослин на існуючу місцеву флору. 5). Запропоновано збільшити створення композицій з трав'янистих рослин, кущів, каміння, малих архітектурних форм в розділових смугах руху автотранспорту та в межах транспортних розв'язок. 6). Території навколо транспортних систем слід очищати від заростей адвентивних видів з інвазійними властивостями та перетворювати ці території в стійкі рослинні угруповання з корисними властивостями, що сприяє збільшенню біорізноманіття місцевої флори та фауни (корисних комах-запилювачів) у великому місті.

Література

1. Определитель высших растений Украины. – К.: Наук. думка, 1987. – 548 с.
2. Радужка Д., Шомшак Л., Габерова И. Цветовой атлас растений. – Братислава: Обзор, 1990. – 416 с.
3. Рубцов Л.И., Лаптев А.А. Справочник по зеленому строительству. – Издание 2-е, переработанное и дополненное. – Киев: «Будівельник», 1971. – 310 с.
4. World Flora Online Plant List. – 2021. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wfoplantlist.org>

Summary

Klimenko A.V. **Urban flora of herbaceous plants in the area of transport impact in the left-bank districts of Kyiv.**

The topic of creating urban green spaces and decorative expositions from them was widely covered in scientific and practical publications on landscaping and landscape architecture of the 50s-90s of the 20th century. In the 21st century, this issue has become relevant again due to climate change towards warming, decrease in precipitation and increase in droughts in summer, due to environmental changes associated with an increase in the number of vehicles, harmful emissions and deterioration of air quality. The Department of Landscape Construction at the M.M. Hryshko National Botanical Garden of the National Academy of Sciences of Ukraine conducts monitoring studies of the condition and composition of vegetation growing along transportation systems. The results of recent studies are once again attracting interest in scientific publications and are discussed at conferences and seminars. The purpose of this article is to highlight new facts in the study of grass cover along transport routes in a large city, using Kyiv as an example, and to prepare general information on the condition and composition of plant communities in the studied areas of the left bank of Kyiv. We conducted field monitoring surveys of the grass cover around transportation systems (an open metro line, highways, gas stations, traffic intersections, streets) on the left bank of the capital. Studies indicate that plant communities are unstable in the left bank areas of the city, where nutrient-poor sandy and sandy-loam soils prevail and where there are neighborhoods built on alluvial sands. Poor soils and the lack of sufficient rainfall and irrigation in summer have a severe impact on plant development and regeneration as they cease to be self-regulating systems. In the surveyed areas we observe a rapid rate of degradation of the grass cover, which leads to a change in its species composition, an increase in the number of invasive species and, as a result, a decrease in the decorative effect and stability of the cover.

Key words: urban landscape, grass cover, transportation systems.